

Rapport

Klacht

Verzoekster klaagt erover dat het Landelijk Bureau Inning Onderhoudsbijdragen (LBIO) te Rotterdam zich sinds de overname van de inning in december 1999, onvoldoende heeft ingespannen om de achterstallige partner- en kinderalimentatie bij haar in Schotland wonende ex-echtgenoot te innen. Verzoekster heeft, tot het moment dat zij zich tot de Nationale ombudsman wendde, nooit enige alimentatie van haar ex-echtgenoot ontvangen en is van mening dat het door de trage handelwijze van het LBIO op dit moment nagenoeg onmogelijk is geworden om de gehele alimentatieschuld op haar ex-echtgenoot te verhalen.

Beoordeling

Algemeen

Verzoekster is getrouwd geweest met de heer X. Uit dit huwelijk zijn twee kinderen geboren. In 1997 is tussen verzoekster en de heer X - woonachtig in Schotland - door de rechtbank te Utrecht de echtscheiding uitgesproken. Vervolgens heeft de rechtbank in haar uitspraak van 22 april 1998 bepaald dat de heer X met ingang van 20 november 1997 een bedrag van f 300 per maand aan kinderalimentatie moet betalen. Bij uitspraak van 4 november 1999 bekrachtigde het gerechtshof te Amsterdam de eerdere uitspraak van de rechtbank ten aanzien van de opgelegde kinderalimentatie. Verder bepaalde het Hof dat de heer X met ingang van 4 november 1999 een bedrag van f 100 per maand aan partneralimentatie moet betalen.

Omdat de heer X niet aan zijn betalingsverplichting voldeed, wendde de toenmalige advocaat van verzoekster zich op 6 december 1999 tot het LBIO met het verzoek de inning van de partner- en kinderalimentatie over te nemen.

Bevindingen

1. Zienswijze verzoekster

Verzoekster advocaat geeft aan dat het LBIO namens verzoekster in december 1999 is verzocht de inning van de partner- en kinderalimentatie over te nemen. Op grond van het Verdrag van New York (zie Achtergrond, onder 1.) heeft het LBIO vervolgens de Scottish Executive Justice Department Private International Law Branch (verder te noemen: de Schotse instantie) ingeschakeld. Dit heeft allemaal niet tot resultaat geleid. Achteraf is pas duidelijk geworden dat de alimentatiebeschikkingen nooit aan de heer X, noch aan zijn advocaat zijn betekend. Dit heeft ertoe geleid dat de heer X nu als verweer in de in Schotland lopende gerechtelijke procedure aanvoert dat hij niet is gehouden tot betaling omdat hij niet op de hoogte was van de gerechtelijke uitspraken. Volgens de advocaat van verzoekster had de Schotse instantie het LBIO al eerder laten weten dat de Schotse

rechter betekening verlangde. Desondanks was het LBIO hiertoe niet overgegaan. Het LBIO stelde zich namelijk op het standpunt dat betekening op grond van het Haags Alimentatie Executieverdrag niet nodig was. Op verzoek van de advocaat van verzoekster is het LBIO uiteindelijk in 2008 alsnog overgegaan tot betekening van de alimentatiebeschikkingen. Dit is echter veel te laat gebeurd. Om te bewijzen dat de heer X al eerder van de uitspraak op de hoogte was, is verzoekster nu namelijk genoodzaakt naar Schotland af te reizen om daar te getuigen. Dit brengt niet alleen kosten met zich mee maar verzoekster is ook bezorgd om haar veiligheid. Verder is het de vraag of een deel van de vordering inmiddels is verjaard. Verzoekster is dan ook van mening dat het LBIO zich onvoldoende heeft ingespannen om tot inning van de alimentatie te komen waardoor het voor haar niet meer mogelijk is om de gehele alimentatieschuld op haar ex-echtgenoot te verhalen.

2. Zienswijze directeur LBIO

In reactie op het onderzoek van de Nationale ombudsman verwees de directeur van het LBIO naar zijn klachtafhandelingsbrief van 5 augustus 2008. In die brief gaf het LBIO aan dat het in december 1999 een inningsverzoek had ontvangen waarna op 28 juni 2000 de Schotse instantie was verzocht de inning bij de heer X in gang te zetten. Ook gaf het LBIO aan dat het gelet op de ouderdom van het dossier en het feit dat het krachtens artikel 9:8, eerste lid sub b van de Awb mogelijk was om gedragingen die langer dan één jaar voor indiening van de klacht hadden plaatsgevonden niet te behandelen, was besloten de zaak te behandelen vanaf mei 2007.

De beide klachten van verzoekster, inhoudende dat het LBIO te laat tot betekening van de rechterlijke uitspraak was overgegaan en verzoekster onvoldoende op de hoogte had gehouden van de inningswerkzaamheden, verklaarde de directeur ongegrond. Hij vond dat van het LBIO niet in redelijkheid kon worden gevraagd tot betekening van de rechterlijke uitspraak over te gaan nu het Haags Alimentatie-Executieverdrag, waaraan ook Schotland is gebonden, slechts een volledig en authentiek afschrift van de beslissing vereist. Het LBIO heeft dit ook herhaaldelijk gemotiveerd aan de Schotse instantie aangegeven. De Schotse instantie stelde echter dat Schots recht betekening verlangde. Het LBIO kon niet vermoeden dat de Schotse instantie zou weigeren om zonder betekening van de rechterlijke beschikking, tot invordering over te gaan. Dit was ook niet eerder door deze instantie gevraagd. Om de voortgang van de inning te bevorderen heeft het LBIO bij wijze van uitzondering de deurwaarder op 1 februari 2008 alsnog opdracht gegeven tot betekening over te gaan.

Ten aanzien van het informeren van verzoekster merkte de directeur op dat tijdens de hoorzitting in het kader van de klachtprocedure de afspraak was gemaakt dat het LBIO verzoekster voortaan van elk contact met de Schotse instantie op de hoogte zou stellen. Dit had het LBIO ook gedaan. Verder gaf de directeur aan dat het LBIO niet beschikte over sanctiemogelijkheden ten aanzien van een andere verdragsinstantie wanneer de

voortgang van de inning volgens de ontvangstgerechtigde niet naar wens verloopt. Het LBIO kan wel in de correspondentie vragen om de alimentatie zo spoedig mogelijk te innen hetgeen het LBIO in dit geval ook recentelijk en regelmatig had gedaan.

3. Reactie verzoekster

In reactie op het antwoord van de directeur van het LBIO gaf de advocaat van verzoekster aan dat het LBIO voorbijging aan verzoeksters klacht over de informatieverstrekking door deze slechts inhoudelijk te beantwoorden vanaf mei 2007 terwijl haar klacht met name ziet op de periode tussen december 1999 en mei 2007. In die periode was verzoekster namelijk bij hoge uitzondering schriftelijk geïnformeerd over de voortgang. Zo was zij niet tijdig op de hoogte gebracht van het feit dat er discussie bestond tussen het LBIO en de verdragsinstantie over de betekening van de uitspraak. Het LBIO heeft dit pas veel later, op uitdrukkelijk verzoek van verzoekster en haar advocaat, gedaan.

4. Nadere reactie directeur LBIO

In antwoord op de reactie van verzoekster liet de directeur van het LBIO weten zijn standpunt te handhaven dat slechts klachtbehandeling vanaf mei 2007 noodzakelijk was. Indien verzoekster vond dat het LBIO in de daaraan voorafgelegen periode onjuist handelde, had zij op dat moment daarover een klacht moeten indienen. Verder handhaafde het LBIO het standpunt dat van het LBIO niet in redelijkheid kon worden verwacht dat het eerder tot betekening was overgegaan.

5. Nadere reactie verzoekster

In haar nadere reactie hechtte verzoekster eraan nog op te merken dat verzoekster niet eerder een klacht over de handelwijze van het LBIO had ingediend omdat voor haar het probleem pas duidelijk werd op het moment dat haar werd gevraagd te getuigen in Schotland om de rechter ervan te overtuigen dat de heer X al eerder op de hoogte was van de rechterlijke uitspraken. Toen pas begreep zij dat deze discussie voorkomen had kunnen worden indien het LBIO eerder tot betekening was overgegaan. Verzoekster wist dit pas door de brief van het LBIO van 8 januari 2008.

6. Overige stukken

Het LBIO zond de Nationale ombudsman een afschrift toe van het gehele dossier. Op basis van die stukken kunnen de activiteiten die jaarlijks zijn ondernomen, als volgt worden omschreven:

Jaar 1999

In december 1999 wendde de advocaat van verzoekster zich tot het LBIO met het verzoek de inning van de door de heer X verschuldigde kinderalimentatie over te nemen. Het LBIO

zond de advocaat van verzoekster op 21 december 1999 een ontvangstbevestiging. Verder verzocht het LBIO de advocaat om een aantal nadere stukken toe te sturen.

Jaar 2000

Het duurde tot mei 2000 voordat alle gevraagde stukken van de advocaat waren ontvangen en het dossier compleet was. In mei van dat jaar berichtte het LBIO de advocaat van verzoeker dat het enkele documenten liet vertalen en dat na ontvangst van de inkomensverklaring van verzoekster en de vertaling, de zaak aan de Schotse instantie zou worden aangeboden. Op 28 juni 2000 liet het LBIO de advocaat vervolgens weten dat het die dag de Schotse instantie om bemiddeling in het kader van het Verdrag van New York had gevraagd. Op 18 augustus 2000 verzocht de Schotse instantie het LBIO om aan te geven of de betalingsplichtige "appeared in the proceedings", bij gebreke waarvan een betekeningsexploot nodig was. Verder werd gevraagd om een bewijs dat de uitspraken aan de betalingsplichtige waren verstuurd en een bewijs waaruit bleek dat hij in kennis was gesteld van de jaarlijks verschuldigde wettelijke indexering. In reactie hierop berichtte het LBIO de Schotse instantie op 1 december 2000 dat de heer X in de echtscheidingsprocedure was vertegenwoordigd door een advocaat. Verder gaf het LBIO aan: "Whether he appeared or not, it is obvious that he knew about the procedure, so evidences that he has received the writ of summons or the order are not necessary. The same goes for the yearly index".

Jaar 2001

Op 31 januari 2001 informeerde de (nieuwe) advocaat van verzoekster bij het LBIO naar de stand van zaken. Het LBIO liet de advocaat in antwoord daarop op 5 februari 2001 weten dat de Schotse instantie naar aanleiding van het verzoek van 28 juni 2000 om aanvullende stukken had gevraagd welke stukken het LBIO op 1 december 2000 had toegezonden. Sindsdien was niets meer van de instelling vernomen. Het LBIO had diezelfde dag (5 februari 2001) dan ook bij de Schotse instantie geïnformeerd naar de stand van zaken. Op 24 april 2001 informeerde de advocaat van verzoekster bij het LBIO opnieuw naar de stand van zaken. Daarop kreeg zij te horen dat het LBIO nog niets van de Schotse instantie had gehoord en opnieuw navraag had gedaan. Per brief van 28 september 2001 vroeg de advocaat wederom naar de stand van zaken. Het LBIO liet in antwoord hierop weten dat het nog steeds geen inhoudelijke reactie van de Schotse instantie had ontvangen. Op 9 oktober 2001 had het LBIO telefonisch contact opgenomen met de Schotse instantie waarna werd toegezegd dat het LBIO op de hoogte zou worden gesteld van de stand van zaken. Omdat echter nog geen antwoord was ontvangen, had het LBIO nogmaals bij de Schotse instantie gerappelleerd.

Jaar 2002

Op 14 januari 2002 zond het LBIO de Schotse instantie een rappel. Op 30 september 2002 bracht het LBIO zijn eerdere rappelbrieven van december 2001 en januari 2002 bij de Schotse instantie in herinnering en verzocht het om een antwoord. Op 9 december 2002 zond het LBIO wederom een rappelbrief.

Jaar 2003

Op 2 mei 2003 liet de Schotse instantie het LBIO weten dat zij de eerder door het LBIO op 28 juni 2000 toegezonden stukken, niet konden traceren. Gevraagd werd kopieën van deze stukken toe te sturen. Op 15 mei 2003 stuurde het LBIO kopieën van de stukken toe. Op 16 mei 2003 informeert verzoekster telefonisch naar de stand van zaken. Op 21 mei 2003 (ontvangen door het LBIO op 17 juni 2003) vroeg de Schotse instantie om actuele gegevens (onder meer het adres) van de heer X. Verzoekster werd per brief van 1 augustus 2003 om nadere gegevens gevraagd. Op 6 augustus 2003 vroeg de Schotse instantie het LBIO naar de gevraagde stukken. Op 29 augustus 2003 schreef het LBIO verzoekster op haar nieuwe adres aan en vroeg haar bepaalde gegevens te overleggen. Op 12 september 2003 werden deze gegevens van verzoekster door het LBIO ontvangen waarna ze op 26 september 2003 werden doorgestuurd. Op 16 oktober 2003 verzocht de Schotse instantie het LBIO om een actueel overzicht van de betalingsachterstand. Dit overzicht werd op 22 oktober 2003 toegestuurd. Op 1 december 2003 vroeg de Schotse instantie naar het juiste adres van de heer X. Op 11 december 2003 gaf het LBIO het adres per fax door. Per brief van 15 december 2003 liet de Schotse instantie het LBIO vervolgens weten: "I have now sent the case to the appropriate court for registration, and I will update you again in due course".

Jaar 2004

Op 30 maart 2004 zond de Schotse instantie het LBIO een tussenbericht waarin staat: "the case is in the process of being registered in the court". Op 10 juni 2004 liet de Schotse instantie weten dat de zaak zou worden toebedeeld aan een advocaat. Op 6 september 2004 berichtte de Schotse instantie dat dit daadwerkelijk was gebeurd. Op 20 oktober 2004 vroeg de Schotse instantie om een nieuwe Verklaring omtrent Inkomen en Vermogen van verzoekster. Verzoekster werd hierover per brief van 27 oktober 2004 geïnformeerd. Op 18 november 2004 stuurde het LBIO deze verklaring naar de Schotse instantie.

Jaar 2005

Op 16 februari 2005 informeerde het LBIO bij de Schotse instantie naar de stand van zaken. De Schotse instantie liet daarop weten dat het navraag zou doen bij de behandelend advocaat. Op 24 maart 2005 liet de Schotse instantie weten dat het nog niets had gehoord van de advocaat en dat om een tussenbericht was gevraagd. Op 10 mei 2005 kwam het bericht van de Schotse instantie dat de advocaten "have instructed Sheriff Officers tot take enforcement procedures". Op 18 mei 2005 vroeg de Schotse instantie om

een actueel overzicht van de betalingsachterstand. Verzoekster werd op 1 juni 2005 telefonisch op de hoogte gesteld van de stand van zaken. Op 7 juni 2005 zond het LBIO een overzicht van de betalingsachterstand toe. Vervolgens liet de Schotse instantie op 20 juli 2005 weten dat de advocaten van de heer X contact met hem hadden opgenomen en hadden gezegd dat de alimentatie-uitspraak nooit aan hem was betekend. Om die reden zou de Schotse rechter geen dwangmaatregelen willen nemen. Verder had de heer X nog andere redenen aangevoerd waarop hij niet betalingsplichtig zou zijn. De Schotse instantie vroeg het LBIO om een reactie op deze punten. In antwoord daarop berichtte het LBIO de Schotse instantie geen beletselen te zien aangezien de heer X tijdens de procedure door een advocaat was vertegenwoordigd hetgeen op basis van de Conventie van 2 oktober 1973 voldoende was. De Schotse instantie liet daarop in augustus 2005 weten dat het desondanks misschien toch nodig was om bewijs te hebben dat de heer X formeel op de hoogte was gesteld van de rechterlijke uitspraken. Bevestigd werd dat dit volgens het Haags verdrag niet als zodanig was vereist maar dat de Schotse wet hieraan andere eisen stelde.

Per brief van 2 september 2005 informeerde het LBIO verzoekster dat de Schotse instantie om een bewijs van betekening vroeg. Haar werd gevraagd dit bewijs zo spoedig mogelijk op te sturen. De advocaat van verzoekster liet het LBIO per brief van 30 september 2005 weten dat de in 1999 en 2000 door het LBIO gevraagde stukken waren toegestuurd en dat volgens het LBIO toen geen andere stukken nodig waren. In oktober 2005 berichtte het LBIO de Schotse instantie dat het door tijdsverloop niet mogelijk was om te bewijzen dat de rechterlijke beschikkingen op formele wijze aan de heer X bekend waren gemaakt. Daarbij benadrukte het LBIO nogmaals dat dit ook niet nodig was omdat beide partijen in de Nederlandse gerechtelijke procedure door advocaten waren vertegenwoordigd. Verzocht werd dan ook om de advocaat de opdracht te geven de procedure te starten. In reactie hierop antwoordde de Schotse instantie dat uit contact met de advocaat duidelijk was geworden dat de Schotse rechter wel degelijk bewijs verlangde van het feit dat de rechterlijke uitspraken de heer X bekend waren. Voorgesteld werd om dit dan ook alsnog te doen. De Schotse instantie liet vervolgens in oktober weten dat de advocaat contact met de heer X zou opnemen om te vragen naar een betalingsvoorstel. In december kwam het bericht dat de heer X niet bereid was te betalen omdat zijn advocaten vonden dat hij daartoe niet verplicht was omdat de rechterlijke uitspraken hem nooit formeel bekend waren gemaakt. De Schotse instantie vroeg om advies hoe de zaak verder aan te pakken. In reactie hierop liet het LBIO de Schotse instantie in december 2005 weten dat betekening op grond van het Haagse Verdrag niet nodig was. Bovendien was de beschikking onherroepelijk geworden hetgeen duidelijk bleek uit de stempel dat op de beschikking stond. Uit het feit dat deze stempel op de beschikking was gezet, kon worden afgeleid dat de heer X op de hoogte was van de inhoud van de uitspraak en daartegen geen beroep had ingesteld. Het LBIO adviseerde verder de uitspraken alsnog aan de heer X te betekenen.

Jaar 2006

In februari vroeg het LBIO de Schotse instantie om een reactie op zijn brief van december 2005. In antwoord daarop liet de Schotse instantie diezelfde maand weten dat de advocaat zich nog steeds aan het beraden was wat te doen. In april liet de Schotse instantie het LBIO weten dat het de advocaat om een voortgangsrapport had gevraagd. In juni berichtte de Schotse instantie dat de heer X niets had betaald en ook niet wilde betalen. De advocaat probeerde nu een rekeningnummer van de heer X te achterhalen om eventueel beslag te kunnen leggen. In augustus liet de Schotse instantie weten dat er beslag was gelegd op de bankrekening van de heer X en dat aan hem was gevraagd dit bedrag vrijwillig te betalen bij gebreke waarvan verdere gerechtelijke stappen zouden worden genomen. Het LBIO vroeg in december naar de stand van zaken bij de Schotse instantie. Daarop liet de Schotse instantie weten dat de advocaat geen reactie had ontvangen van de heer X op de beslaglegging en dat de advocaat nu voornemens was een gerechtelijke procedure te starten. Voor vergoeding van de advocaatkosten was het nodig dat het LBIO daartoe een bepaald formulier invulde en retourneerde. Dit deed het LBIO in januari 2007.

Jaar 2007

In mei 2007 berichtte de Schotse instantie dat er een hoorzitting was bepaald op 24 mei 2007. De verwachting was niet dat de zaak dan was opgelost maar dat er een nadere bewijszitting zou worden bepaald. In september informeerde het LBIO bij de Schotse instantie maar de stand van zaken. Daarop antwoordde de Schotse instantie dat een tweede hoorzitting was bepaald op 13 september 2007. Op 7 november 2007 stelde de Schotse advocaat het LBIO op de hoogte van de laatste stand van zaken. Er was beslag gelegd op de bankrekening van de heer X waartegen hij had geprotesteerd. Nu was er een hoorzitting bepaald op 4 december 2007. De advocaat verwachtte dat zij bij die zitting een getuige nodig had die een toelichting kon geven op alle ingebrachte stukken. Zij dacht daarbij aan verzoekster.

Jaar 2008

Per brief van 8 januari liet het LBIO verzoekster weten dat de hoorzitting was verdaagd naar 25 maart 2008 om haar in de gelegenheid te stellen te worden gehoord. De advocaten van de heer X voerden aan dat de alimentatie-uitspraken niet aan hem waren betekend en dat hij niet op de hoogte was van de woon- en bankgegevens van verzoekster. Bewijsstukken waaruit bleek dat de heer X op de hoogte was van zijn alimentatieverplichting waren dus nodig. Het LBIO vroeg verzoekster of haar toenmalige advocaat wellicht deze stukken kon verstrekken. In antwoord hierop schreef de advocaat van verzoekster op 25 januari 2008 aan het LBIO dat verzoekster niet op de hoorzitting zou verschijnen. Verder gaf de advocaat aan dat zij ervan uitging dat het LBIO voor betekening van de uitspraak aan de heer X had gezorgd nu in 1999 al de opdracht was gegeven tot inning van de partner- en kinderalimentatie over te gaan. De advocaat vroeg

daarvan bewijsstukken.

Op 30 januari 2008 liet het LBIO de advocaat weten dat verzoekster niet op de hoorzitting zou verschijnen. Ook waren er geen bewijsstukken waaruit bleek dat de heer X bekend was met de uitspraak. Om die reden stelde het LBIO voor de uitspraak alsnog te laten betekenen. Op 1 februari 2008 liet de Schotse advocaat weten de betekening een goed idee te vinden. Diezelfde dag gaf het LBIO een Nederlandse deurwaarder opdracht tot betekening over te gaan.

Beoordeling

7. Onderzoekperiode

7.1. Het LBIO heeft met een beroep op artikel 9:8, eerste lid, aanhef en onder b, Awb de klacht van verzoekster die de periode betreft die één jaar vóór het indienen van haar klacht speelt, niet in zijn onderzoek betrokken. Op grond hiervan is een bestuursorgaan niet verplicht (wel bevoegd) een klacht in behandeling te nemen, indien de gedraging langer dan één jaar voor de indiening van de klacht heeft plaatsgevonden. Reden voor het stellen van de jaartermijn is dat het onderzoek naar feiten die lange tijd geleden hebben plaatsgevonden, lastiger is uit te voeren dan naar meer recente gebeurtenissen. De klager behoort daarom niet te lang te wachten met het indienen van een klacht. Als de gedraging pas later merkbaar effect heeft, kan afwijking van de termijn van één jaar in de reden liggen, mits de burger dan wel zo spoedig mogelijk actie onderneemt (zie Kamerstukken II 1997/1998, 25 837, nr. 3, blz. 17). Het enkele feit dat er meer dan een jaar is verstreken sinds de gedraging plaatsvond kan op zich dus geen reden zijn voor een bestuursorgaan de klacht buiten behandeling te laten als de klager niet eerder van die gedraging kennis kon nemen.

7.2. Verzoeksters klacht dat het LBIO sinds de overname van de inning in 1999 onvoldoende voortvarend heeft gehandeld, betreft een gedraging bestaande uit een nalaten door het LBIO van de inning, dan wel (innings)gedragingen van het LBIO die veelal voor verzoekster niet kenbaar waren en die pas later merkbaar effect hadden. Zo kreeg verzoeker pas in januari 2008 te horen dat de advocaten van de heer X zich nog steeds op het standpunt stelden dat hij niet alimentatieplichtig was omdat hij niet op de hoogte was van de alimentatie-uitspraken. Belangrijker nog is dat verzoekster pas op dat moment begreep dat de rechter dit een zodanig heikel punt vond dat hij nadere bewijsvoering op dit punt van verzoekster verlangde. Ook werd toen pas duidelijk dat de heer X wellicht niet alleen niet in kennis was gesteld van de alimentatie-uitspraken maar ook niet van het feit dat verzoekster betaling van hem verlangde. De eventuele gevolgen van de vermeende inactieve houding van het LBIO werden verzoekster dus pas op dat moment duidelijk. Onder die omstandigheden lag afwijking door het LBIO van de termijn van één jaar in de rede, nu verzoekster haar klacht over de onvoldoende voortvarende inning in mei 2008 heeft ingediend en de gevolgen haar pas in januari 2008 duidelijk werden. Het LBIO heeft

daarom niet met een beroep op de jaartermijn kunnen afzien van behandeling van de klacht over de periode sinds het de inning overnam.

De Nationale ombudsman zal dan ook de gehele inningsperiode beoordelen.

8. Behoorlijkheidsvereiste

8.1. Het vereiste van voortvarendheid houdt in dat bestuursorganen slagvaardig en met voldoende snelheid optreden. Van het LBIO mag worden verwacht dat het - mede met het oog op de financiële belangen die bij de inning van alimentatie een rol spelen - bij de inning van verschuldigde kinderalimentatie de vereiste voortvarendheid betracht en de mogelijkheden tot inning optimaal benut. Om tot inning te komen, staat het LBIO een aantal middelen ten dienste. In het geval blijkt dat één van deze middelen niet of niet geheel tot resultaat leidt, is het de taak van het LBIO om tijdig actie te ondernemen bij het onderzoeken van de overige middelen - bijvoorbeeld het leggen van loonbeslag en/of het inschakelen van een deurwaarder - om tot invordering te komen.

8.2. In het Verdrag van New York van 20 juni 1956 zijn afspraken vastgelegd inzake het verhaal in het buitenland van uitkeringen tot onderhoud. Het LBIO is in Nederland de aangewezen instelling die bemiddelt bij de invordering van alimentatie in het buitenland. Zodra het LBIO een verzoek daartoe ontvangt en in behandeling neemt, zal het de buitenlandse inningsinstantie vragen de schuldenaar aan te schrijven met het verzoek te betalen. Zowel Schotland (het Verenigd Koninkrijk) als Nederland zijn partij bij het Haagse alimentatie-executieverdrag, dat conflictregels bevat voor onderhoudsverplichtingen. Een in een verdragsluitende staat gegeven beslissing moet in een andere verdragsluitende staat worden erkend of uitvoerbaar verklaard. De ontvangende instelling kan slechts optreden wanneer de bevoegdheid van de aan te zoeken rechter of de uitvoerbaarheid van de te executeren beslissing op grond van de andere verdragen of internationale recht vaststaat.

8.3. Nadat het LBIO het inningsverzoek en de benodigde informatie had ontvangen, heeft het zich in juni 2000 tot de Schotse instantie gewend. Op 18 augustus 2000 kreeg het voor het eerst bericht van de Schotse instantie. In de daarop volgende tweeënhalf jaar gebeurde er vrijwel niets. Het LBIO informeerde met grote tussenpozen, zelfs tot acht maanden, bij de Schotse instantie naar de stand van zaken. Dit gebeurde met name schriftelijk en vaak na een vraag daartoe van de advocaat van verzoekster. Opvallend hierbij is dat, hoewel het schriftelijk rappelleren bij de Schotse instantie geen enkel effect had, het LBIO er niet voor heeft gekozen op eigen initiatief telefonisch contact op te nemen met de Schotse instantie om te informeren naar de stand van zaken. Ook heeft het LBIO in die periode nooit zijn onvrede over de trage gang van zaken en het onbeantwoord laten van de brieven van het LBIO, geuit.

8.4. Ook in de jaren daarna heeft het LBIO niet voortvarend, noch actief handelend opgetreden. Integendeel, het nam ook toen een afwachtende houding aan en heeft steeds genoeg genomen met de informatie die het sporadisch en met grote tussenpozen van de Schotse instantie ontving. Het bleef al die tijd meer bij een uitwisseling van stukken en het vertrouwen op de informatie die van de Schotse instantie werd verkregen. Dit terwijl de procedure zich voortsleepte en niet tot concreet resultaat leidde. Verder had het LBIO erop moeten toezien dat de Schotse instantie de heer X in 2000 ook daadwerkelijk van het inningsverzoek op de hoogte stelde. Op die manier had de Schotse rechter duidelijk kunnen worden gemaakt dat de heer X in ieder geval vanaf 2000 van zijn betalingsverplichting op de hoogte was. Nu lijkt het erop dat de heer X hierover pas in 2005 is geïnformeerd. Verder is opvallend dat het LBIO ook in zijn berichten in die jaren altijd afwachtend is gebleven en de Schotse instantie nooit tot spoed heeft gemaand, concrete beantwoordingstermijnen heeft gesteld of zijn onvrede over het gebrek aan terugkoppeling heeft geuit. Nooit is eens de telefoon gepakt om met elkaar over de procedure te spreken. Het argument van de directeur van het LBIO dat het LBIO niet beschikt over sanctiemogelijkheden ten aanzien van een andere verdragsinstantie is geen excuus. Dit wil immers niet zeggen dat instanties niet op hun handelwijze kunnen worden aangesproken en tot verandering kunnen worden bewogen. Het is ook aan de directeur van het LBIO om zijn verantwoordelijkheid te nemen en indien nodig, op dat punt actie te ondernemen.

8.5. Alles overziend is de Nationale ombudsman dan ook van oordeel dat het LBIO zich laks en veels te afwachtend heeft opgesteld en de regie ten onrechte volledig uit handen heeft gegeven. Het feit dat de Schotse instantie uiteindelijk degene was die tot daadwerkelijke inning bij de heer X moest zien te komen betekent niet dat het LBIO als opdrachtgever geen eigen verantwoordelijkheid meer had. Het LBIO had dan ook bij aanvang van de procedure met de Schotse instantie moeten bespreken welke procedure de Schotse instantie zou volgen, wat daarvoor nodig was en welke stappen daartoe wanneer zouden worden gezet. Dit proces had het LBIO actief moeten monitoren door telkens tijdig navraag te doen naar de stand van zaken, doorvragen naar eventuele knelpunten en afspraken te maken wanneer weer contact zou worden opgenomen. Op die manier had vermoedelijk sneller duidelijk geworden waar het probleem nu precies zat en had met de Schotse instantie besproken kunnen worden wat nodig was om alsnog tot een snelle inning te kunnen komen. Verzoekers kunnen zich in dit soort gevallen niet zelf tot de ontvangende instelling wenden en zijn dus afhankelijk van de navraag en aansporingen die het LBIO doet. Dit vergt van het LBIO een actieve, daadkrachtige en betrokken houding. Op dit punt is het LBIO in deze zaak ernstig tekort geschoten.

De Nationale ombudsman is met (de advocaat van) verzoekster van oordeel dat het LBIO niet voortvarend heeft gehandeld.

De onderzochte gedraging is niet behoorlijk.

Conclusie

De klacht over de onderzochte gedraging van het Landelijk Bureau Inning Onderhoudsbijdragen te Rotterdam is gegrond wegens schending van het vereiste van voortvarendheid.

Onderzoek

Op 3 oktober 2008 ontving de Nationale ombudsman een verzoekschrift van mevrouw B. te Leusden, ingediend door mevrouw mr. A.M. van de Lest-Van Berkel te Utrecht, met een klacht over een gedraging van het Landelijk Bureau Inning Onderhoudsbijdragen te Rotterdam.

Naar deze gedraging, die wordt aangemerkt als een gedraging van de directeur van het Landelijk Bureau Inning Onderhoudsbijdragen, werd een onderzoek ingesteld.

In het kader van het onderzoek werd de directeur van het Landelijk Bureau Inning Onderhoudsbijdragen verzocht op de klacht te reageren en een afschrift toe te sturen van de stukken die op de klacht betrekking hebben.

Tijdens het onderzoek kregen de directeur van het Landelijk Bureau Inning Onderhoudsbijdragen en verzoekster de gelegenheid op de door ieder van hen verstrekte inlichtingen te reageren.

Het resultaat van het onderzoek werd als verslag van bevindingen gestuurd aan betrokkenen.

De advocaat van verzoekster en de directeur van het LBIO deelden mee zich met de inhoud van het verslag te kunnen verenigen.

Informatieoverzicht

De bevindingen van het onderzoek zijn gebaseerd op de volgende informatie:

het verzoekschrift met bijlagen van 3 oktober 2008;

de schriftelijk reactie van de directeur van het LBIO van 16 januari 2009;

het door het LBIO toegestuurde dossier;

de reactie van de advocaat van verzoekster van 9 februari 2009;

de nadere reactie van de directeur van het LBIO van 13 mei 2009;

de nadere reactie van de advocaat van verzoekster van 26 juni 2009.

Bevindingen

Zie onder Beoordeling.

Achtergrond

1. Artikel 12 van het Haags alimentatie-executieverdrag van 2 oktober 1973

"Tenzij het verdrag anders bepaalt, wordt door de autoriteit van de aangezochte Staat niet onderzocht of de beslissing juist is."

2. Verdrag inzake het verhaal in het buitenland van uitkeringen tot onderhoud (Verdrag van New York); New York, 20 juni 1956, (Trb. 1957, 121; 1962, 106; 1969, 2; 1970, 31; 1980 28; inwerkingtreding voor Nederland: 30 augustus 1962)

Artikel 2, eerste, tweede en vierde lid

"1. Iedere Verdragsluitende Partij wijst, op het tijdstip van de nederlegging van de akte van bekrachtiging of toetreding, een of meer administratieve of rechterlijke autoriteiten aan, die in haar gebied de functies van verzendende instellingen zullen vervullen.

2. Iedere Verdragsluitende Partij wijst, op het tijdstip van nederlegging van de akte van bekrachtiging of toetreding, een overheidsorgaan of particulier lichaam aan, dat in haar gebied de functies van ontvangende instelling zal vervullen.

4. De verzendende en ontvangende instellingen kunnen rechtstreeks in verbinding treden met de verzendende en ontvangende instellingen van de andere Verdragsluitende Partijen."

Artikel 3, eerste en derde lid

"1. Wanneer een schuldeiser zich op het grondgebied van een Verdragsluitende Partij bevindt, hierna te noemen de Staat van de schuldeiser, en de schuldenaar is onderworpen aan de rechtsmacht van een andere Verdragsluitende Partij, hierna te noemen de Staat van de schuldenaar, kan de schuldeiser een verzoek indienen bij de verzendende instelling van de Staat waar hij zich bevindt, dat er toe strekt onderhoud van de schuldenaar te verkrijgen.

3. Het verzoek dient vergezeld te gaan van alle ter zake dienende documenten, waaronder voor zover nodig een volmacht, waarbij de ontvangende instelling wordt gemachtigd in naam van de schuldeiser op te treden of een persoon aan te wijzen, die bevoegd is in naam van de schuldeiser op te treden."

Artikel 5, eerste en derde lid

"1. De verzendende instelling verzendt, op verzoek van de schuldeiser (...) iedere voorlopige en definitieve beslissing of andere gerechtelijke akte, waarbij door een bevoegd gerecht van een der Verdragsluitende Partijen onderhoud ten behoeve van de schuldeiser is toegekend, en, indien noodzakelijk en mogelijk, de stukken van het geding waarin de beslissing is genomen.

3. De procedure, bedoeld bij artikel 6, kan volgens de wet van de Staat van de schuldenaar, zijn hetzij een exequaturprocedure of registratieprocedure, hetzij een nieuwe rechtsvordering, die gegrond wordt op de ingevolge de bepalingen van lid 1 verzonden beslissing."

Artikel 6:

"1. Optredende binnen de grenzen van de bevoegdheden die haar door de schuldeiser zijn verleend, neemt de ontvangende instelling in naam van de schuldeiser alle geëigende maatregelen ter verzekering van het verhaal van onderhoud, daaronder begrepen het sluiten van een dading en, indien nodig, het instellen en vervolgen van een rechtsvordering tot onderhoud en de tenuitvoerlegging van een uitspraak, bevel of andere gerechtelijke akte.

2. De ontvangende instelling houdt de verzendende instelling voortdurend op de hoogte. De ontvangende instelling deelt, indien zij niet kan optreden, de redenen daarvan mede aan de verzendende instelling en zij zendt alsdan de stukken terug.

3. Ongeacht de bepalingen van dit Verdrag, beheerst de wet van de Staat van de schuldenaar, daaronder begrepen het internationaal privaatrecht, de rechtsvorderingen als hierboven bedoeld en alle aangelegenheden die daarmee verband houden."

3. Wet van 27 september 1961, houdende uitvoering van het op 20 juni 1956 te New York gesloten Verdrag inzake het verhaal in het buitenland van uitkeringen tot onderhoud (zie hiervoor, onder 2.), (Stb. 612). De uitvoeringswet luidt na de wijziging bij wet van 23 maart 1995 (Stb. 198)

Artikel 2

"Als verzendende instelling, bedoeld in artikel 2, eerste lid, van het Verdrag, treedt op het Landelijk Bureau Inning Onderhoudsbijdragen."

Artikel 11

"Bij algemene maatregel van bestuur kunnen nadere regelen worden gesteld omtrent de wijze, waarop het Landelijk Bureau Inning Onderhoudsbijdragen de in deze wet bedoelde

taak zal uitvoeren."

4. Wet van 23 maart 1995, Stb 198, houdende regeling van de organisatie belast met de inning van onderhoudsbijdragen voor kinderen en met de vaststelling en inning van ouderbijdragen voor jeugdhulpverlening (Wet LBIO)

Artikel 2, vierde lid

"Het Bureau treedt op als ontvangende en verzendende instelling als bedoeld in artikel 2 van het Verdrag inzake het verhaal in het buitenland van uitkeringen tot onderhoud."

Artikel 23

"De (...) inspecteur der rijksbelastingen (...), zijn verplicht aan het Bureau kosteloos alle inlichtingen te verstrekken ten behoeve van de uitvoering van de taken, bedoeld in artikel 2, derde en vierde lid."